

Politológ Chmelár: Ak štátnici nedostanú rozum, tak sa jadrovej vojne nevyhneme. Sme len krôčik od priepasti, len jedno chybné rozhodnutie od globálnej katastrofy nepredstaviteľných rozmerov

- CZ24 News | 1. října 2022

“Ak štátnici nedostanú rozum, tak sa jadrovej vojne nevyhneme,” myslí si politológ Eduard Chmelár.

Eduard Chmelár, politológ na sociálnej sieti zverejnil názor s názvom “Ako sa dostať z Ukrajinskej pasce,” ktorý preberáme v plnom znení.

Sme len krôčik od priepasti, len jedno chybné rozhodnutie od globálnej katastrofy nepredstaviteľných rozmerov

V situácii, keď Rusko ukradlo Ukrajine kus územia, vyhlásilo ho za ruské a je ochotné brániť ho nukleárnymi zbraňami – a na druhej strane vojnou zmietaná Ukrajina odmietla Putinov návrh na mierové rozhovory a požiadala o urýchlené prijatie do NATO (čo znamená priame zatiahnutie Severoatlantickej aliancie do vojny s Ruskou federáciou), sme len krôčik od priepasti, len jedno chybné rozhodnutie od globálnej katastrofy nepredstaviteľných rozmerov.

Je najvyšší čas, aby predstavitelia zainteresovaných štátov prestali robiť svaly a hľadali diplomatické východisko z jadrovej apokalypsy, v ktorej nemôže byť víťazov

A ja volám všetkých ľudí dobrej vôle a zdravého rozumu k vytvoreniu takéhoto tlaku na zodpovedných činiteľov. Lebo keď čítam v našej tlači, aby sme sa nebáli jadrových zbraní, že nás nepozabývajú všetkých, keď sa mi pred očami odohrávajú scény ako z Čapkovej Bílej nemoci, tak sa mi zdá, že sa všetci kompletne zbláznil.

Toto už nie je hra, dostávame sa do záverečnej fázy

V ktorej sa budú určovať pravidlá hry úplne inak ako doteraz, v ktorej nejde ani o Ukrajinu, ani o Rusko, ale o prežitie ľudstva. Lebo aj keď nukleárny holokaust nemusí chcieť nikto, v momente, ako sa nám to vymkne spod kontroly, už cestu k nemu nebudeme vedieť ovplyvniť.

Pripojenie štyroch okupovaných oblastí Ukrajiny k Ruskej federácii sa nedá ničím ospravedlniť

Slovenská republika si z existenčných dôvodov nemôže dovoliť spochybniť základy medzinárodného práva a nijaký štát nemá právo odhryznúť si z cudzieho územia ako z koláča a pripojiť ho k svojmu hrubou silou. To je učebnicová vojenská agresia. Kto tomu nerozumie a opakuje po ruskom prezidentovi krajne zavádzajúcu propagandu o práve národov na sebaurčenie – s tým sa veľmi nemám o čom baviť.

Jednak preto, lebo právo národa na sebaurčenie sa vzťahuje na národ, nie na enklávu, a jednak preto, že sa vzťahuje na osamostatnenie národa, nie na ukradnutie cudzieho územia, jeho dobytie cudzou armádou a pričlenenie ho k svojmu.

Putinove zdôvodňovanie potreby dosiahnutia „historickej jednoty starej Rusi“ (oproti pôvodnému plánu „denacifikácie Ukrajiny“) bolo nielen nepresvedčivé, ale ide z neho mráz. Len si predstavte, že by sme si my takto zdôvodňovali pripojenie „historického Pribinovho kniežatstva“ až po Balaton alebo by si Maďari nárokovali územie južného Slovenska, prípadne Nemci by zatúžili po návrate Kaliningradu, historického Königsbergu pod svoju správu.

Takéto uvažovanie treba v 21. storočí jednoznačne odmietnuť a potvrdenie záväzku uznávať jedine územnú celistvosť Ukrajiny je správne.

Druhou vecou však je pochopiť charakter konfliktu a spôsob, ako sa z neho dostať von

Je dobré uvedomiť si, kde sa to všetko začalo.

Na začiatku totálnej devastácie medzinárodného práva stálo nelegálne bombardovanie bývalej Juhoslávie letectvom NATO bez mandátu Bezpečnostnej rady OSN, následne rovnako nelegálne ulúpenie Kosova ako integrálnej časti srbského územia a jednostranné vyhlásenie jeho nezávislosti v roku 2008, zakončené sporným rozhodnutím Medzinárodného súdneho dvora v Haagu z 22. júla 2010, že táto svojvoľná úprava hraníc nebola v rozpore s medzinárodným právom.

V rozsudku sa uvádza, že medzinárodné právo „neobsahuje žiaden zákaz vyhlásenia nezávislosti“. Za takýto záver hlasovalo desať sudcov, štyria boli proti. Špičkový slovenský právnik a vtedajší podpredseda Medzinárodného súdneho dvora Peter Tomka nie náhodou hlasoval proti, lebo si uvedomoval ďalekosiahle následky tohto rozhodnutia.

Čuduj sa svete, verdikt súdu privítal vtedajší americký viceprezident Joe Biden, ktorý vyhlásil, že Spojené štáty podporujú kosovskú nezávislosť a územnú celistvosť. Vzápätí sa začali hlásiť o uznanie nezávislosti predstavitelia Abcházska, Južného Osetska, Podnesterska, ale aj Korziky, Taiwanu a iných enkláv. Uznanie Kosova jednoducho spustilo lavínu separatistických hnutí po celom svete.

To nie je nijaký „whataboutizmus“

Toto hlúpe propagandistické slovo, ktoré nemá žiadnu oporu v odbornej literatúre, by sme nemali vôbec používať, pretože bez tohto historického kontextu nepochopíme súčasné dianie na Ukrajine. Mali by si to uvedomiť aj slovenskí europoslanci Michal Šimečka, Vladimír Bilčík, Michal Wiezik, Peter Pollák, Miriam Lexmann a Eugen Jurzyca, ktorí minulý rok v marci hlasovali za Správu o Kosove, ktorá v rozpore štátnou doktrínou SR vyzývala Slovensko na uznanie nezávislosti tejto juhosrbskej provincie – no dnes sa rozčulujú nad porušením medzinárodného práva na Donbase.

Z tejto zodpovednosti sa totiž nevyvlečú: aj oni sa podieľali na erózii medzinárodného práva.

Moralizovanie nám však v tejto chvíli nepomôže

Dôležité je pochopiť, že táto vojna sa už nemôže skončiť bilaterálnou dohodou medzi Ruskom a Ukrajinou, ak nemá ísť len o krehké nestabilné prímerie podľa tzv. kórejského scenára (teda demilitarizácia frontového pásma a zakonzervovanie konfliktu v čase). V tejto fáze, keď sa svetový systém určený Chartou OSN rozpadol na prach a každý si robí, čo chce, je potrebné nastoliť úplne nové pravidlá medzinárodného poriadku, ktoré budú záväzné a vynútiteľné pre všetkých.

Zvolanie takejto svetovej konferencie pod patronátom OSN je nanajvýš potrebné. Čoraz viac sa však obávam, že pápež František má pravdu, keď neustále varuje, že už sme v tretej svetovej vojne a že tá už bude iba eskalovať. Na jej konci však budeme potrebovať nové pravidlá všetci a otázkou už je len to, ako rýchlo si to uvedomíme.

Opäť pripomínam, že k tejto vojne vôbec nemuselo prísť, keby bol Západ ochotný rokovať

Spomeňte si, akú doslova luxusnú dohodu mohol na jar podpísať s Putinom Volodymyr Zelenskyj, keby ho od toho neodhovoril Joe Biden a Boris Johnson. Už vtedy som varoval, že Ukrajina môže touto vojnou získať iba to, čo by získala aj bez boja.

No vojnou môže stratiť oveľa viac.

Krym Rusom nikto nevezme a v prípade Donbasu stačilo dodržiavať Minské dohody, dať regiónu určitú autonómiu a vrátiť ruskojazyčnému obyvateľstvu menšinové práva. Ušetrili by sme desaťtisíce životov, tisíce domov a ďalšiu zničenú infraštruktúru Ukrajiny. A to predsa nie je nepodstatné!

Uvedomte si, že médiá neuveriteľne skresľujú situáciu, keď vytvárajú falošný dojem, že Rusom sa nechce bojovať. Naši novinári nevedia, čo činia, keď sa tešia z protestov v Dagestane, ktoré organizujú bývalí bojovníci Islamského štátu. Prezidentka Čaputová klame, keď tvrdí, že tie referendá, akokoľvek sporné, sa dejú „so zbraňami pri hlavách“. Nie je to pravda.

Spomeňte si na významnú ukrajinskú aktivistku Ninu Potarskú, ktorá bola minulý týždeň aj v Bratislave

Akokoľvek nenávidí Putina za to, že jej ničí vlasť, vyjadrila pochopenie pre obyvateľov Donbasu, ktorí sa tešia z ruských pasov, lebo osem rokov sa cítili ako druhotriedni občania, nechránila ich ukrajinská vláda, nechránila ich štruktúry Doneckej a Luhanskej ľudovej republiky, a tu zrazu o nich prejavilo záujem Rusko.

Viete, ja sa tým ľuďom nečudujem, keď každé ráno vidím zúrivú, nenávistnú tvár Zelenského, ako sa chrapľavým hlasom vyhráža – z toho chlapa nejde žiadna dôvera, len strach.

A spomeňte si, prosím, na rok 1999. Vtedy sa Slobodan Milošević tiež správal necitlivo k albánskej menšine a britský premiér Tony Blair vyhlásil, že humanitárny princíp má prednosť pred nezasahovaním do vnútorných záležitostí štátov. Ja s tým nesúhlasím, ale takýto bordel v medzinárodných vzťahoch predsa nemôže existovať.

Buď platia pravidlá pre všetkých alebo pre nikoho

Rusi sa správajú iba tak, ako sa správali Američania a ich spojenci v roku 1999. A Zelenskyj sa správa presne tak ako Milošević a mal by za svoju neochotu dohodnúť sa a dodržiavať práva obyvateľov Donbasu nieť rovnakú zodpovednosť ako Putin za vojnové zločiny.

Keď sa toto všetko skončí

A my v tejto chvíli stále nevieme ako, nebude nám stačiť diktát víťazov, ktorý nikdy nie je trvalým mierom, lebo vytvára túžbu po pomste. Nebude nám stačiť len odzbrojenie, lebo ľudia skôr či neskôr začnú medzi sebou bojovať hoci aj palicami a kameňmi. Tieto opatrenia budú bezvýsledné, ak zároveň nepovedú k podstatným zmenám v medzinárodných vzťahoch. Možno sa budeme musieť vrátiť k plánom Alberta Einsteina a Bertranda Russella na vytvorenie celosvetového systému

bezpečnosti, ktorému tak odporujú súčasné vojenské aliancie.

Musíme zbaviť jednotlivé štáty schopnosti viesť útočné vojny, musíme obnoviť hodnoty upevňovania a prehľbovania priateľstva v medzinárodných vzťahoch, musíme sa zbaviť štruktúr, ktoré v nás posilňujú nepriateľstvo a konkurenciu namiesto bratstva a spolupráce.

Dobрым začiatkom môže byť dnešné vyjadrenie bývalej nemeckej kancelárky Angely Merkelovej, ktorá prekvapujúco vyzvala na zapojenie Ruska do vytvárania „spoločnej európskej bezpečnostnej architektúry“, aj keď si to „vyžaduje veľa vytrvalosti“.

Už vo svojej knihe Rozprava o zjednotení ľudstva (2001) som upozorňoval: bezpečnosť je buď globálna alebo žiadna. Musí prísť ďalšia svetová vojna, aby sme to všetci pochopili?

Zdroj: FB Eduard Chmelár